

MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF

JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tat-3 ta' Ottubru, 2014

Citazzjoni Numru. 977/2010

**Josephine Mizzi u żewġha Joseph
Mizzi għal kull interess li jista'
jkollu**

vs

**Anna Mangion, Emanuel Mangion,
u Pauline Cordina**

Il-Qorti,

Rat ir-rikors ġuramentat tal-atturi, pprezentat fit-28 ta' Settembru
2010, fejn gie premess:

Illi l-attriċi Josephine Mizzi u l-konvenuti huma aħwa wlied il-mejtin MaryAnne Mangion nee' Mifsud u Michael Mangion li mietu fit-30 ta' Diċembru 2005 u fid-9 ta' Ġunju 2007 rispettivament;

Illi l-attriċi u l-konvenuti huma werrieta b'mod ugwali tal-ġenituri 'l fuq imsemmija;

Illi l-partijiet jippossjedu wkoll bl-istess wirt sehem mill-fond 129, 130 u 131, Triq Dun Marju, Qormi li dwar ftehm;

Illi għajr dan il-fond, fil-wirt tal-ġenituri tagħhom m'hemm l-ebda proprjeta' immobbli oħra;

Illi minbarra l-fond 129-131, Triq Dun Marju, Qormi, l-partijiet jippossjedu flimkien diversi oġġetti mobbli, flus, u deheb li in parti qed jiġu deskritti fil-prospett anness Dok C u l-kumplement tal-oġġetti, flus u haġar prezzjuż jirriżultaw minn xhieda waqt mori ta' din il-kawża;

Illi l-fond f'Hal Qormi 'l fuq imsemmi u l-oġġetti mobbli mertu ta' din il-kawża jagħmlu l-wirt sħiħ tal-ġenituri tal-partijiet;

Illi dawn l-oġġetti mobbli, flus u deheb qegħdin fil-pussess fiziku tal-konvenuti;

Kopja Informali ta' Sentenza

Illi l-attriċi Josephine Mizzi nterpellat lill-konvenuti sabiex jersqu għad-diviżjoni ta' dawn l-oġġetti mobbli, flus u deheb iżda dawn irrifjutaw;

Illi l-attriċi tixtieq li ma tibqax aktar ko-proprjetarja ta' dawn l-oġġetti mobbli u tixtieq li ssir diviżjoni tagħhom u tiegħu sehemha;

Għaldaqstant jgħidu l-konvenuti għaliex din l-Onorabbli Qorti m'għandhiex:

1. Tiddikjara li l-attriċi Josephine Mizzi hija proprjetarja ta' wiehed minn erbgħa tal-oġġetti kollha mobbli, flus u haġar prezzjuż ġejjin mill-wirt tal-ġenituri tagħha;
2. Tiddividi dawn l-oġġetti mobbli f'ishma ndaq bejn il-partijiet u kull wiehed u waħda minnhom jieħdu kwart tal-istess mobbli jew il-valur tagħhom;
3. Tinnomina perit jew periti sabiex jiddeskrivu u jevalwaw tali oġġetti mobbli u jagħmlu pjan għad-diviżjoni tagħhom;
4. F'każ li jirrizulta li dawn l-oġġetti mobbli mhumiex komodament diviżibbli tordna l-bejgħ tagħhom b'licitazzjoni u r-rikavat mill-bejgħ imsemmi jinqasam f'ishma ndaq bejn il-kontendenti skont il-liġi.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenuti, inklużi dawk tal-mandat ta' deskrizzjoni fil-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili numru 1409/10 u bil-konvenuti ngunti minn issa għas-subizzjoni.

Rat il-lista tax-xhieda tal-atturi;

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenuti pprezentata fit-3 ta' Novembru 2010 fejn ġie eċċepit:

- 1) Illi qabel xejn għandu jiġi ppruvat u muri x'kien il-“ftehim” li jingħad illi seħħ bejn il-partijiet kontendenti għar-rigward tal-fond 129 /130 /131, Triq Dun Marju, Qormi, skont it-tielet paragrafu tar-rikors odjern;
- 2) Illi għar-rigward tal-effetti mobbli li l-attriċi Josephine Mizzi tippretendi li kienu jiffurmaw parti mill-wirt tal-ġenituri tal-partijiet, jingħad li hija qed tirreklama sehem minn proprjeta' mobbli li fil-fatt ma tifformax parti minn dak il-wirt, kif jiġi ppruvat;
- 3) B'riserva espressa ta' eċċezzjonijiet ulterjuri li jkunu ammissibbli skont il-liġi.

Rat il-lista tax-xhieda tal-konvenuti;

Rat id-digriet tagħha tat-2 ta' Novembru 2012 fejn ġie nominat bħala espert is-Sur Joseph Sammut biex jistma l-oġġetti ndikati fil-mandat ta' deskrizzjoni (esebit a fol 28 tal-proċess).

Rat ir-rapporti tal-perit imsemmi li għamel stimi tal-proprjeta' mobbli li kellhom jiġu diviżi;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat il-verbali tas-seduti miżmuma, inkluż dak tat-28 ta' Mejju 2014 fejn il-kawża tħalliet għas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi kif jidher mill-premess il-kawża hija waħda ta' diviżjoni tal-propjetajiet mobbli li l-partijiet wirtu mingħand il-ġenituri tagħhom. Għandu jingħad li l-partijiet jippossjedu wkoll bejniethom il-fond imsemmi fir-rikors iżda għal xi raġuni l-atturi mhumiex jinsistu għad-diviżjoni (ossija l-bejgħ in licitazzjoni) tiegħu. Madankollu, il-konvenuti mhumiex jeċċepixxu li l-azzjoni ma setgħetx tiġi eżerċitata kif giet impostata u prezentata, u allura l-Qorti se tgħaddi biex tippronunzja s-sentenza tagħha.

Illi d-deċuġi ma kienux għamlu testment u għaldaqstant allura s-suċċessjoni tagħhom hija *ab intestato*. Għalhekk il-partijiet li huma wlied il-mejta, huma werrieta ta' kwart kull wieħed. Il-punt ta' kontestazzjoni prinċipali huwa dwar il-proprjeta' ta' ċerti oġġetti li l-konvenut jgħid li huma tiegħu, u wkoll li l-konvenuti (senjatament Anna Mangion u Emanuel Mangion) li kienu joqogħdu mal-ġenituri tagħhom fil-fatt żammew xi flus għalihom mill-wirt tal-istess ġenituri.

Illi fil-fatt l-attriċi pprezentat affidavit fejn xehdet b'dan il-mod:

“Ommi wirtet mingħand il-ġenituri tagħha dehebijiet, għamara antika u fajjenza antika kif ukoll xi għamara, deheb u fajjenza antika oħra mingħand ċertu Olga Attard, anzjana li kienet iddur biha ommi. Apparti wħud minn dawn l-affarijiet li jidhru fil-lista li l-Marixxall Mr Mario Genuis li għamel fuq il-post meta ġie mibgħut mill-Qorti. Ommi mietet kawża ta' attakk tal-qalb mingħajr ma għamlet testment.

Missieri kien jaħdem id-drydocks għal 35 sena. Kien bil-għaqqal u kien jagħmel ħafna sahra. Meta spiċċa tant kellu pensjoni tajba li ma setax jieħu għajjnuna supplimentari għax kien jaqbeż il-kwota sew. Il-pensjoni tiegħu kienet ogħla mill-paga ta' żewġi. Kien ifaddal flusu ġo kaxxa tal-injam ta' xi żewġ piedi b'xi żewġ piedi u nofs li kien juża għall-għodda t-tarzna. Kellu flus mhux ħażin u oħti stess qaltilna quddiem Dr Reno Borg l-avukat li kien hemm ħafna flus. Wara meta l-Avukat Dr Reno Borg staqsiha x'sar minnhom il-flus qalet li darba ġiet mix-xogħol u sabet il-kaxxa miftuħa u l-flus ma sabithomx. Izda, ma għamlet l-ebda rapport lill-pulizija. Xi ftit wara qabdet żewġt irġiel jbattlu l-kamra fejn kien hemm il-kaxxa u dawn irmew kollox.

Jien u żewġi kellimna lill-Ispettur Borg pero' wara li għadda ċertu żmien. L-Ispettur kien tad-distrett ta' Bormla izda fost affarijiet oħra qalilna li r-rapport kellu jsir minn oħti Anna jekk il-flus naqsu minn ġo darha.

Ftit wara li mietet ommi, missieri għama u kien fis-sodda. Oħti Anna kienet tħalli lil ħija Leli d-dar miegħu u mad-dar. Jien kuljum kont ninżel nara xi jkollhom bżonn u nnizzel l-ikel għal ħija. Dan qatt ma kien ta' għajjnuna għall-missieri għax ma kienux jingiebu. Oħti Anna ma kienitx taf issajjar u kienet tgħaddi tiekol għandi kuljum kif tasal mix-xogħol. Dan kollu kont nagħmlu bla ħlas. Oħti Anna kienet tieħu l-pensjoni, l-bonus tal-mard u xi pensjoni mill-Kanada ta' missieri kemm dam fis-sodda. Missieri ma kien jiekol xejn ħlief 'nutrition food' miġjub mill-isptar Boffa. Ħija Leli minkejja li m'għandux dħul kbir xorta waħda baqa' jixtri oġġetti antiki li jiswew mijiet ta' liri u jħallashom fi ftit ġimgħat.

Meta lil oħti Anna staqsejtha fuq il-wirt, irrabjat, qalet li ma kien hemm xejn u qaltli biex ma naqlax inkwiet. Għalhekk tlabt lil Dr Reno Borg jiex jiktbilha. Hekk kif irċeviet l-ittra, jien u żewġi sfajna mhedda u mgħajjra sa spiċċajna l-Qorti biex għamilnilhom garanzija.

Oħti Polly (Pawla) kienet toqgħod il-bogħod u kienet tiġi għand missieri wara li jien kont inkun għamilt ix-xogħol kollu biex anke tiekol minn dak li kont inniżżel jien għax magħha ma kienet iġġib xejn.

Dwar il-flus li kellu missieri Leli u Anna jidher li ftehm u bejniethom u daqqa Leli jgħid li ħadithom Anna u daqqa Anna tgħid li ħadhom Leli.

Li naf hu li ħija Leli, bil-pensjoni li għandu ma jaffordjax jixtri l-antikitajiet li jixtri. Ħafna minnhom iqumu mijiet jekk mhux eluf ta' Ewro, u għandu kwantita' ta' antikitajiet kif jista' jiġi verifikat mill-Qorti.

Ngħid ukoll li meta ġew il-Marixxalli tal-Qorti dwar il-Mandat ta' Deskrizzjoni ħija Manwel ma fetħilhomx kullimkien u rrifjuta li jiftaħ ċerti postijiet.

Il-mobbli li qegħda nippretendi sehmi minnhom huma daw imsemmijin fil-lista li għamel mal-Mandat ta' Deskrizzjoni li jiena pprezentajt meta ftaħt din il-kawża.

Ngħid li bħala deheb minn tan-nanna kien hemm: barbazzal tad-deheb, polka tad-deheb tal-irġiel, ċrieket tat-tieg u diversi pari ta' msielet. Muniti tad-deheb fosthom ta' San Ġorġ li wirtithom ommi pero' Leli baqa' jzomhom hu. M'ilux Leli ħassu ħażin il-Birgu, Anna ċemplet u qaltli li għandha xi ċpiepet t'ommi u lesta li tagħtini nofshom.

Lis-Sur Genuis qaltlu li ma kellha xejn meta staqsiha.

Minn t'ommi kien hemm: tlett ġizirajjen tad-deheb, waħda bis-salib, l-oħra bid-domna u l-oħra bis-salib, tlett ċrieket: tat-tieg u tnejn oħra tad-deheb, imsielet ħafna pari. Bid-dendula, msielet oħrajn bis-salib tal-Kavallieri. Kellha wkoll diversi labar tad-deheb.

Jien nixtieq li nieħu wieħed minn erba' minn dawn il-mobbli u l-istess wieħed minn erba' tal-flus kontanti li kellhom missieri u ommi, u anke l-istess sehem mid-deheb. Dan is-sehem ħdimtu peress li aħna erba' aħwa jiġifieri jien u t-tlett ħuti l-oħra li kontrihom u kontra qalbi kelli niftaħ din il-kawża.

Da parti tagħha l-konvenuta xehdet li ħallset il-kont tal-funerali u esebiet a fol 125 il-kont ta' missierha u qalet meta ġiet kontro-eżaminata li ma ħassitx il-bżonn li titlob lil ħutha jħallsu sehemhom. Fuq id-deheb qalet li ma sabet xejn meta mietet ommha għalkemm l-attriċi tellgħet persuna tixhed li qalet li l-istess konvenuta kienet tatha xi deheb bħala rahan meta sselfet mingħandha.

Il-Qorti tħoss li *nonostante* d-diversi allegazzjonijiet li saru ma tistax tiddeċiedi fuq semplici allegazzjonijiet mingħajr provi

sufficjenti li jindikawha li kien hemm xi oġġetti oħra li approprijaw ruħhom minnhom il-konvenuti jew li kien hemm flus li wkoll ħadu l-konvenuti. Naturalment, ma jfissirx li dan ma ġarax iżda l-Qorti ma tistax taqbad u tordna ħlasijiet ta' somom ta' flus mingħajr provi sufficjenti; u dan għaliex **min jallega jrid jipprova** jew **“onus probandi incumbit qui dicit non ei qui negat”** kif jgħid ċar u tond l-artikolu 562 tal-Kodiċi tal-Proċedura u kif ġie ripetut diversi drabi f'diversi sentenzi, bħal (**“Dr H. Lenicker vs J. Camilleri”**, deċiża mill-Prim' Awla fil- 31 ta' Mejju 1972; u **“Peter Paul Aquilina vs Paul Vella”**, deċiża mill-Qorti tal-Appell Inferjuri fit-2 ta' Mejju 1995). Dan pero' japplika wkoll għall-konvenut li qal li xi oġġetti huma tiegħu; il-Qorti m'għandhiex dubju li l-oġġetti ndikati mill-mandat ta' deskrizzjoni u valutati mill-espert tekniku kienu tad-decuji.

Fir-rigward tal-oġġetti mobiljari, il-Qorti ma tħosshix f'pożizzjoni li taqsam il-mobbli bejn il-partijiet għaliex l-oġġetti huma ta' valuri dispari u għalhekk qasma tista' ma tkunx ġusta għal xi ħadd mill-partijiet li jmissu numru ta' oġġetti ta' valur żgħir; mhumiex f'dan is-sens allura, komodament diviżibbli u kwindi se tordna l-bejgħ tagħhom in licitazzjoni.

DEĊIŻJONI

Għal dawn il-motivi l-Qorti tiddeċiedi din il-kawża billi:

- 1. Tilqa' t-talbiet attriċi u għaldaqstant tordna l-bejgħ in licitazzjoni tal-oġġetti mobbli ndikati fiż-żewġ relazzjonijiet tal-perit stimatur Joseph Sammut (a fol 104 u 105, u 112 u 113), u dan abbażi tal-valuri ndikati minnu, u li r-rikavat jinqasam bejn l-erba' partijiet f'ishma ndaq bejniethom.**

Kopja Informali ta' Sentenza

L-ispejjeż tal-kawża u tal-proċeduri relattivi u sussegwenti għandhom jinqasmu bejn il-partijiet fil-kawża f'ishma ndaqs, u ċjoe' kwart wieħed.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----